

วิธีสะสมบุญกุศล

หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ

ต่อไปนี้ฟังพากันตั้งใจ สำรวมใจของตนให้แน่วแน่ การฟังธรรมก็ได้ชื่อว่าเป็นการฝึกกายฝึกใจ กายก็นั่งให้นิ่งๆ ใจก็พยายามมีสติควบคุมให้นิ่งอยู่ภายใน นั่นแหละ มันเป็นการฝึกตนพร้อมกันไปเลย เพราะว่าการปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนานี้ ก็หมายเอาการปฏิบัติกาย ปฏิบัติวาจา ปฏิบัติใจ ให้สงบระงับจากกิเลสบาปกรรมกรรมอันชั่วต่างๆ เมื่อกิเลสบาปกรรมมันระงับไป บุญกุศลก็ย่อมเกิดขึ้นแทน มันเป็นอย่างนั้น คือเมื่อกิเลสบาปกรรมมันระงับไปจากจิตใจ ใจสงบ ใจรวมลงเป็นหนึ่ง นั่นแหละคือว่ากุศลธรรมมันเกิดขึ้นในใจ ใจจึงค่อยสงบระงับลงไป

ดังนั้นละ ทุกคนต้องชอบบุญกุศล เพราะบุญกุศลเป็นชื่อของความสุข ผู้ใดมีบุญ ผู้นั้นชื่อว่ามีความสุข ผู้ใดมีบาปผู้นั้นชื่อว่ามีความทุกข์ ต้องให้เข้าใจอย่างนี้ ดังพระพุทธรูปที่ทรงตรัสไว้ว่า **สุขโข บุญญัสสะ อัจจะโย** การสั่งสมบุญนำมาซึ่ง

ความสุขดังนี้ **ทุกโข ปาปัสสะ อุจจะโย** การสั่งสมบาปนำมา
ซึ่งความทุกข์ดังนี้ เราถือเอาพุทธานุชาตเนี่ยแหละเป็นสักขีพยาน
ยืนยันว่าการทำบาปนี้มันจะนำมาซึ่งความสุขไม่มี มีแต่นำทุกข์
มาให้โดยส่วนเดียว การทำบุญกุศลนี้มันจะนำทุกข์มาให้ก็ไม่มี
มีแต่นำสุขมาให้โดยส่วนเดียว พระพุทธเจ้าตรัสรู้แจ้งแล้วจึงได้
ทรงแสดงเป็นพุทธานุชาตไว้ให้พุทธบริษัททั้งหลายได้น้อมเข้าไป
คิดไปตรอง ให้รู้ให้เข้าใจวิธีการสั่งสมบุญกุศล บางคนก็ไม่เชื่อ
ไข้ผู้ไม่เชื่อไปแล้วไป ไม่มีใครว่าอะไร ถ้าผู้เชื่อคำสอน
พระพุทธเจ้าอย่างนี้ มันก็สมควรที่จะรู้ จะเข้าใจวิธีสั่งสมบุญ
กุศล ถ้าไม่รู้ไม่เข้าใจ การสั่งสมบุญกุศลมันก็ไม่เจริญรุ่งเรืองได้
เริ่มจากการให้ทานนี้ไปนะ การให้ทานนี้ที่จะมีผลมาก ต้อง
ประกอบไปด้วยองค์ ๓ หนึ่ง ผู้ให้ทานนั้นก็ต้องเป็นผู้มีศีล
บริสุทธิ์มาก่อน ไม่ใช่มาสมาทานศีลเอาเมื่อเวลาจะถวายทาน
เท่านั้น อันนั้นไม่ได้หมายเอาในเรื่องนี้ หมายเอาว่าเป็นผู้มีศีล
มาแต่ก่อนโน้น สอง ทยทานที่แสวงหามาถวายทานนั้น ก็เป็น
ทยทานอันบริสุทธิ์ ไม่หลอก ไม่ลวง ไม่ฉ้อ ไม่โกงเอาสมบัติผู้ใด

มาให้ทาน และไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ทำอาหารมาเลี้ยงพระ เรียกว่า
หาเอาของที่ไม่มีโทษนั้นมาทำอาหาร ถวายทานอย่างนี้ สาม
ผู้รับทานก็เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ มีคุณธรรมอันสูงส่ง อันนี้ ชาวพุทธ
เราก็นิยมนับถือพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าว่าเป็นเนื้อนา
บุญ เพราะฉะนั้นเมื่อคิดจะทำบุญกุศลขึ้นมาก็จะนึกถึงพระสงฆ์
ว่าพระในวัดมีกึ่งองค์ อย่างนี้ แต่ถ้าหากว่า การทำบุญกุศลที่จะ
ได้ผลมากนั้น ก็ต้องรู้จักเลือก อย่างนี้แหละ เว้นเสียแต่เลือก ไม่
มีที่จะเลือกแล้ว ก็ทำไป เรายกไทยทานจบศักระแล้ว ก็อธิษฐาน
อุทิศบูชาคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรม คุณพระอริยสงฆ์นั้น
โดยมีสมมุติสงฆ์เป็นผู้รับแทน

ถ้าหากว่าเราอธิษฐานใจอย่างนี้ มันก็มีผลมากแหละ เพราะ
เราอุทิศบูชาพระคุณของพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐในโลก เราไม่ได้
บูชาท่านผู้อื่นเลย บูชาพระโลกุตระธรรม บูชาพระอริยสงฆ์สาวก
นับตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไปจนถึงพระอรหันต์ นี่เราทำในใจ ทำ
ความเลื่อมใส ในพระคุณทั้งสามนี้อย่างแรงกล้า แล้วก็ถวาย
ทานแต่สมมุติสงฆ์ไปอย่างนี้ ก็ยังนับว่ามีผลมากอยู่ แต่ถ้าหาก

ว่ามีพระสงฆ์ที่ทรงคุณธรรมอันสูงส่ง มีศีล น่าเคารพรักใคร่บูชา
อย่างนี้แล้วก็ได้ชื่อว่าเราได้ทำบุญประกอบไปด้วยองค์ ๓ เช่นนี้
ท่านว่ามีผลมาก ทำไมพระองค์เจ้าจึงได้ทรงแสดงองค์คุณไว้
อย่างนี้ ก็เพราะว่า ผู้รับทานคือพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า
แหละ เป็นคนทศศีลก็มี เป็นคนมีศีลก็มี อย่างนี้นะ เป็นท่านผู้มี
ศีลอย่างยิ่ง มีสมาธิยิ่งก็มี มีปัญญายิ่งก็มี มันมีพระสงฆ์หลาย
ประเภทอย่างทีกล่าวมาแล้วนั่นแหละ ที่นี้พระสงฆ์ทศศีลนี้
หมายถึงพระสงฆ์ปฤชชน ไม่เคารพต่อธรรมวินัย บวชเข้ามาแล้ว
ก็ล่วงธรรม ล่วงวินัย แสวงหาตั้งแต่ลาภแต่ยศ ไม่แสวงหา
ศีลธรรมอันดีงาม ให้ออย่างนี้ท่านเรียกว่าพระทศศีล ผู้มีปัญญา
ทั้งหลายได้พิจารณาเห็นแล้ว ก็ไม่สมควรที่จะบริจาคทานใน
พระสงฆ์เช่นนั้น

อันนี้แหละ การทำบุญกุศล บางคนทำมีผลน้อย บางคนทำ
มีผลมาก นี่มันต่างกันอย่างนี้ เรื่องมันนะ มันต่างกันด้วยองค์
คุณ บางคน ให้อเจ้าของท่านก็เป็นผู้ไม่มีศีลซะ อ้าว ของท่านก็
บริสุทธิ์ อย่างนี้ก็มิ แล้วผู้รับทานก็เป็นผู้มีศีลมีธรรม แต่มันขาด

ผู้ให้ทานนะ เป็นผู้ไม่มีศีลไม่มีธรรม อย่างนี้มันก็ไม่สมบูรณ์
เรียกว่าได้อานิสงส์ไม่มาก เป็นอย่างงั้น บางทีผู้รับทานไม่มีศีลมี
ธรรมอันบริสุทธิ์ ผู้ให้ทานมีศีลบริสุทธิ์ มีธรรมอันดีงาม ไทยทาน
ก็หามาได้โดยทางบริสุทธิ์ ใจเช่นนี้มันก็ได้ผลไม่เต็มเม็ดเต็ม
หน่วย เพราะมันบกพร่องผู้รับทานนะ ผู้รับทานไม่มีคุณสมบัติ
อันสูงส่ง อันดีงาม มันเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นพุทธศาสนิกชน
ผู้ยินดีในการบริจาคทานในพุทธศาสนา นี้ ก็ให้พากันบำเพ็ญ
ประกอบไปด้วยองค์ ๓ ดังกล่าวมานี้ มันถึงมีผลมาก มีอานิสงส์
มาก อย่างนี้บัดนี้นั้นแหละ

ถ้าพูดถึงความมุ่งหวังในพระพุทธานุชาตินั้นนะ เมื่อมีทาน
แล้วต้องมีศีลประกอบด้วย อย่างนี้ ก็จึงเป็นบุญกุศลอันบริสุทธิ์
ผุดผ่อง ไม่มัวหมองอยู่ด้วยบาปอกุศล ถ้าบุคคลให้ทานไปเฉยๆ
แล้ว ศีลไม่เจตนารักษาเลย ใจอย่างนี้นะก็ทำบาปทำกรรมเข้า
ไป แล้วบาปมันก็ไปแย่งบุญกุศล ไปทำลายบุญกุศลนั้นให้เสื่อม
ไป มันเป็นอย่างนั้น เหมือนอย่างคนปลูกพืชลงในดิน แล้วบัดนี้
ก็ปล่อยให้หญ้ามันขึ้นท่วมอย่างนี้นะ พืชนั้นก็ย่อมชุกชืดไป ไม่

งาม ไม่ผลิตดอกออกผลขึ้นได้แหละ อุปมาฉันใดก็อย่างนั้นแหละ
ผู้ทำบุญกุศลแล้วก็ไปทำบาปแทรกเข้ามาอย่างนี้ละ บุญกุศล
นั้นก็เศร้าหมองไป ชุบชืดไป เหมือนอย่างพืชที่ปลูกลงในดินแล้ว
มีหญ้าหุ้มนั้นแหละ เป็นเช่นนั้น การไม่ภาวนา ไม่ชำระกิเลส
ออกจากจิตใจ ก็อุปมาเหมือนบุคคลไม่ดูแลพืชต่างๆที่ปลูกลงใน
ดินแล้ว ไม่ดายหญ้า ไม่ใส่ปุ๋ย ไม่รดน้ำ เมื่อต้นไม้นั้นมันไม่ได้ดูด
น้ำ ไม่ได้ดูดอาหารคือปุ๋ยไปหล่อเลี้ยงลำต้นมัน มันก็ไม่งอกงาม
ขึ้นได้เท่าที่ควรเลย

อันนี้ฉันใดก็อย่างนั้นแหละ ผู้ที่เกียจคร้านในการไหว้พระ
นั่งสมาธิภาวนาเช่นนี้ มันก็ทำให้กิเลสคือความโลภ ความโกรธ
ความหลงนั้นนะ ครอบงำจิตใจ ทำให้เศร้าหมองขุ่นมัว บุญ
กุศลก็เจริญงอกงามไปไม่ได้ เรียกว่าเป็นใจแห้ง ใจเหี่ยว ใจถูก
กิเลสครอบงำเอานะ ไม่ชุ่มชื้นเบิกบานอะไรเลย การที่บุคคลมา
ละกิเลสบาปธรรมออกจากหัวใจไป พร้อมกันกับการปฏิบัติ
ธรรม อันนี้แหละ จึงสามารถที่จะทำให้เบิกบานผ่องใสได้
ดังนั้นข้อปฏิบัติในพุทธศาสนานี้ละ พระพุทธเจ้าจึงได้ทรงแสดง

ไว้ ๓ ประการ คือเป็นหมวด ๓...หมวด ๓ นี้หมายความว่าทรงมี
พระประสงค์ให้พุทธบริษัทนั้นปฏิบัติให้ครบทั้ง ๓ นี้ มันจะมีผล
มาก มีอานิสงส์มาก แล้วจึงกำจัดกิเลสให้เบาบางออกไปจาก
จิตใจได้

ผู้มีศีล ก็ยอมกำจัดความโกรธ ความพยาบาท ความ
เบียดเบียนทั้งหลายออกไปจากจิตใจได้ เพราะว่าผู้มีศีลจะไป
โกรธอยู่ ไม่ละความโกรธออกไป อย่างนี้แล้วมันจะทนไหวหรือ
มันก็ไปฆ่าไปตีผู้อื่น ไปเบียดเบียนผู้อื่นเมื่อมันโกรธมาแล้ว มัน
เป็นอย่างนั้นเรื่องมันนะ ดังนั้นต้องเคารพในศีลเป็นอย่างยิ่ง
ทีเดียว ผู้ปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนานี้ละ ศีลเนี่ยแหละสำคัญ
มากที่สุดทีเดียว เมื่อมีศีลบริสุทธิ์แล้ว จิตใจก็เบิกบานผ่องใส มันก็
เป็นฐานที่รองรับเอาบุญเอากุศล เอาคุณพระรัตนตรัยไว้ได้
เหมือนอย่างว่าบุคคลจะปลูกบ้านปลูกเรือนอย่างนี้ มันก็ต้อง
ปรับดินให้ราบเรียบเสียก่อน อย่างนี้ แล้วก็จึงทำหลุมลงไป เอา
เสาปักลงไปอย่างนี้นะ อันนี้

ฉันใดก็อย่างนั้นแหละ บุคคลผู้ที่จะทำบุญกุศล คุณพระ
รัตนตรัยให้ตั้งมั่นอยู่ในจิตใจของตนได้ ก็ตนก็ต้องเป็นผู้ชำระใจ
นี้ด้วยศีล ทำศีลให้บริสุทธิ์ ไม่ทำบาปด้วยกายวาจาใจ นี้ เมื่อ
ชำระใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสไปแล้วนะ บุญกุศลมันเกิดขึ้นเองแหละ
ไม่ต้องอธิษฐานให้เกิดหรอก มันเกิดขึ้นเอง อย่างว่าผู้ที่เว้นจาก
การเบียดเบียนได้อย่างนี้นะ มันก็ย่อมมีเมตตา กรุณา เอ็นดู
สงสารบุคคลอื่นและสัตว์อื่น ไม่ปรารถนาที่จะให้บุคคลอื่นและ
สัตว์อื่นเป็นทุกข์เดือดร้อนเลย นี้ ใจ้ความเป็นผู้มีจิตเมตตา
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียนอันนี้แหละเรียกว่าจิตเป็นกุศล
กุศลเกิดขึ้นในจิต ให้เข้าใจ ถ้าหากว่าเป็นผู้ไม่เคารพในศีล ไม่มี
เมตตาธรรม กรุณาธรรมอย่างนี้นะ ใจมันสะสมความโกรธ
ความพยาบาทไว้ใจนี้ ใจมันก็เป็นใจดำ แล้วก็ใจร้อน อย่างนี้แล้ว
ย่อมไม่สมควรจะเป็นภาชนะรองรับเอาบุญเอากุศล เอาคุณพระ
รัตนตรัยไว้ได้ จิตใจที่มัวหมองขุ่นมัวอย่างนี้นะ ให้เข้าใจ

ที่นี้การภาวนานะจึงชื่อว่าเป็นการชำระจิตใจที่เศร้าหมอง
ขุ่นมัวให้ผ่องใสอย่างนี้นะ เพราะว่าใจนี้มันยึดมั่นเอากิเลสไว้

ไม่ใช่กิเลสมันมาหุ้มห่อเอาโดยลำพัง จิตใจยึดเอาไว้แล้ว มันจึง
หุ้มห่อจิตใจให้มัวหมอง อุปมาเหมือนอย่างสีเหลือง สีขาว สีดำ
สีแดงต่างๆหมูนี้นะ สีมันก็เป็นสีอย่างนั้นแหละ แต่ถ้าเราไม่เอา
มาทาร่างกายอันนี้ มันก็ไม่ติดร่างกายเลย มันก็เป็นสีอยู่อย่าง
นั้นตามเรื่องมัน มันเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเอามาทาผ่านุงผ้าห่มเข้าไป
ไป สมมุติว่าสีดำอย่างนี้นะ มันก็ทำผ้าขาวให้ดำไปอย่างนี้นะ
ถ้าเราไม่เอามาทา มันก็ไม่ดำนะผ้า ฉันทิเกเลสบาปกรรม
ทั้งหลายก็เป็นอย่างนั้นแหละ ถ้าหากว่าใจไม่ยึดถือเอามันไว้
อย่างนี้นะ มันจะมาเบียดเบียนจิตใจให้เป็นทุกข์เดือดร้อน เศร้า
หมองขุ่นมัวไม่ได้เลย ให้เข้าใจ ดั่งนั้นการที่พระพุทธเจ้าทรงสอน
ให้เราทำใจให้สงบระงับลงไปนะ จึงชื่อว่าเป็นการฝึกใจไม่ให้ยึด
มั่นในกิเลสนั้น ในบาปกรรมต่างๆ กำหนดใจละอารมณ์อันเป็น
บาปอกุศล เป็นกิเลสต่างๆนั้น ให้มันระงับดับไปเรื่อยๆไป เมื่อ
กิเลสมันระงับดับไปลงไปแล้ว จิตมันก็รวมลงเป็นหนึ่งได้อย่างนี้
นะ ให้พากันเข้าใจ

บางคนก็ไม่ว่าจะกิเลส ไปละอย่างไร ไม่ต้องสงสัยหรอก
ว่าแต่หมั่นขยันนั่งสมาธิภาวนา พงลมหายใจเข้าออกเข้าไป
อย่าไปเพ่งไปอย่างอื่น เพราะว่าจิตนั้นมันอาศัยลมหายใจเข้า
ออกนี้เป็นอยู่ ถ้าลมหายใจเข้าออกนี้ดับไปแล้ว จิตก็ตั้งอยู่ใน
กายนี้ไม่ได้เลย นี่เพราะฉะนั้นผู้ที่อยากรู้จักจิตแล้ว ให้ตั้งสติ
กำหนดพองลมหายใจเข้าออกเข้าไป หายใจเข้าก็สติหยั่งลงไปรู้
ว่าจิตคือความรู้ที่อยู่ตรงนี้ อย่างนี้นะ หายใจออกมาก็กำหนดรู้ว่า
ความรู้ที่อยู่ตรงนี้ เพราะว่าหายใจเข้าหายใจออกมันก็รู้ที่อยู่ทุก
ขณะลมหายใจอยู่ที่นี่ ทำไมจะไม่รู้จักจิตหละ จิตก็คือความรู้สึก
นั้นหละ ไม่ใช่หมายเอาอย่างอื่นใดนะ ไม่มีสี่สังขารณะ
รูปพรรณสัณฐานอะไร ไม่มีเลย จิตเนียนะเป็นธรรมชาติรู้ หรือ
ว่าเป็นธาตุรู้เท่านั้นเองนะ ความคิดทั้งหลายก็ออกมาจาก
ความรู้อันนั้น เมื่อเราเอาสติหยั่งเข้าไปควบคุมความรู้อันนั้น
ไม่ให้คิดอย่างนี้ มันก็หยุดคิดเลย ความรู้คือจิตนั้นนะ มันก็หยุด
คิดหละ ทันทึหละ การที่มันคิดโน่นคิดนี่ไม่หยุดไม่ยั้งนั้น

เพราะว่าสติไม่หยั่งเข้าไปควบคุมความรู้สึกอันนั้น ใส้สาเหตุที่
จิตมันจะคิดไปไม่หยุดไม่ยั้งนั้นนะ ให้เข้าใจ

ดังนั้นการภาวนา จึงให้สำคัญเรื่องสติให้มาก เอ้า สติ
แปลว่าความระลึกได้ เราไม่ระลึกไปทางอื่นบัดนี้ละ ระลึกเข้าไป
หากาย หากิจนั้น ใน**สติปัฏฐาน**พระพุทธเจ้าก็ทรงแสดงไว้แล้ว
การเจริญสติปัฏฐานนั้นแหละนับว่าเหมาะสมอยู่กับคนที่มี
วาสนาบารมีไม่แก่กล้าเหมือนครั้งพระพุทธเจ้า เพราะว่าเพิ่งเข้า
ไป สติกำหนดรู้กายนี้ว่า สักแต่ว่ากาย ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน
เราเขา อะไรอย่างนี้นะ นี่ใครก็ยอมรู้ได้นะ ถ้าทำความเพียรเพ่ง
พินิจเข้าไปนะ แต่ถ้าไม่ทำความเพียรเพ่งพินิจ ก็ไม่รู้แหละ ก็รู้ว่า
แต่กายเราอยู่อย่างนั้นแหละ ดังนั้นเมื่อเพ่งเห็นกายทั้งหมด
เหล่านี้ละ ไม่ใช่ตัวตนเราเขา อย่างนี้เราก็เพ่งเข้าไปหาจิต ระลึก
เข้าไปหาความรู้สึกอันนั้น เมื่อสติหยั่งเข้าไปหาความรู้สึกนั้น ควบคุม
ความรู้สึกคือดวงจิตนั้นได้แล้ว ก็ถามตัวเองนะ ว่าร่างกายนี้เป็น
ของเราจริงหรือ หรือไม่ใช่ อย่างนี้นะ จิตจะตอบว่าอย่างไร

แน่นอนแหละเมื่อมันได้พิจารณามาแล้ว มันก็ตอบว่า ไม่ใช่ของเราแหละ...

อ้าว เมื่อไม่ใช่ของเรา ทำไมยังมาอาศัยอยู่กับมัน...ที่มาอาศัยก็เพราะเหตุว่า มันยังไม่รู้เลยแต่ก่อนมา แต่ชาติก่อนหนหลังโน่นแหละ ไปท่องเทียวมาในสงสาร มันยังสำคัญว่าร่างกายนี้เป็นเราเป็นของๆเราอยู่อย่างนั้นแหละ ดังนั้นมันจึงสร้างกิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปดขึ้นในจิตใจ กิเลสตัณหานั้นแหละพาดวงจิตนี้ให้ไปก่อภพก่อชาติ เกิดเป็นรูปเป็นนาม เป็นขันธ ๕ อันนี้ขึ้นมา สาเหตุที่ดวงจิตนี้จะต้องมาอาศัยอยู่ในร่างกายนี้ ก็เพราะไม่รู้แจ้งตามความเป็นจริงอย่างว่านี่แหละ มันจึงได้ใช้กาย วาจาใจอันนี้ทำดีบ้าง ทำชั่วบ้าง มันเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่จะทำชั่วตลอดเวลา ไม่ใช่หรรอก อ้าว ดีก็ทำ เช่นอย่างว่า เมื่อมีใครคิดการทำบุญทำทานขึ้นมา อ้าว เพื่อนประกาศชักชวนก็เอา ไปทำบุญกับเพื่อน บางทีตัวเองก็คิดทำด้วยตนเอง นี้เรียกว่าจิตนี้มันมีกิเลสทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว เป็นคู่ขนานกันอยู่นี่นะ อันบางครั้งก็จิตคิดเป็นอกุศลขึ้นมา เช่นอย่างว่ามีใครมาแสดงกิริยา

ไม่ดีไม่งามต่อ ตำนานตีเทียน ดูด่าว่าร้ายต่างๆ อย่างนี้มันก็โกรธ
ขึ้นมาเลย อย่างนี้แหละ โกรธขึ้นมาก็เป็นเหตุให้โต้วาทีกัน
ทะเลาะวิวาทกัน เมื่อทะเลาะวาจาเนียติลงไม่ได้ ก็เอาแล้วบัดนี้
ทะเลาะกันทางกายแล้ว ทูบกันตีกัน ทำลายล้างผลาญชีวิตของ
กันและกันไป มันก็เป็นกรรมเป็นเวรนะ บัดนี้นะ นั่นแหละ

ไอ้ส่วนบุญที่ทำมันก็เป็นบุญอยู่ส่วนหนึ่ง อย่างนี้นะ ไอ้ส่วน
บาปมันก็เป็นบาปอยู่ บัดนี้เวลาจวนจะตาย ส่วนใดมีกำลังมาก
มันก็เช่นอย่างว่า บาปมีกำลังมากกว่าบุญอย่างนี้ บาปมันก็จุด
คร่าเอาดวงจิตนี้ไปสู่นรกอบายภูมิ บาปมันไปตกแต่งรูปร่างของ
สัตว์นรก ให้ดวงจิตนี้แหละอาศัย นั่นแหละ ธรรมดาของสัตว์
นรกนี้เข้าใจว่า คงจะเป็นรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวแหละ ไม่ใช่
สวยงามอะไรเลยแหละ แล้วก็ไปจมอยู่ในน้ำร้อนเดือดพล่านอยู่
นั่น น้ำร้อนลวกไฟเผา เป็นจุลๆไปแล้วก็ บาปกรรมยังไม่สิ้นก็
เกิดขึ้นมาอีก เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาแล้ว น้ำ
ร้อนก็ลวก ไฟเผาเข้าไป ก็ละลายหายสูญไป บาปกรรมยังไม่
หมดก็เกิดเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาอีก อยู่อย่างนี้แหละ นี่พูดตาม

ตำรา ไม่ใช่ใครทำให้ใครนะ บาปกรรมที่ตนทำนั้นแหละ มัน
บันดาลให้เป็นไปอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้น

บัดนี้ถ้าหากว่าบุญมีกำลังมากกว่าบาปอย่างนี้ เวลาจวนจะ
ตาย บุญนั้นมันก็เป็นพาหนะรับเอาดวงจิตไปเกิดที่สุขที่สบาย
อย่างนี้แหละ เรียกว่าบุญกุศลนี้เป็นชื่อของความสุกกว่าได้ มัน
เป็นอย่างนั้น แน่นอนแหละ เมื่อบุคคลใดเวลาจวนจะตายอย่าง
นี้ละ มีสติเข้มแข็งแก่กล้า ระลึกถึงบุญถึงคุณได้มาก อย่างนี้ มี
จิตชื่นชมยินดี เชื่อมมั่นในบุญคุณนี้แหละ จะนำเราให้พ้นทุกข์พ้น
ภัยไปได้ อธิษฐานใจมั่นต่อบุญต่อคุณอย่างนี้แล้วก็มีสติควบคุม
จิต ไม่ให้คิดฟุ้งไปทางอื่นเลย ให้กำหนดรู้อยู่ตั้งแต่จิตดวงเดียว
เท่านั้น เพราะบุญทั้งหลาย คุณทั้งหลายย่อมารวมอยู่ที่ความรู้
หมดแล้ว ไม่ใช่มันไปที่อื่นนะ มันอยู่ที่ความรู้อันเดียวนี้หมดแล้ว
เพราะเราเชื่อ เราน้อมเข้ามา อย่างนี้แหละ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว
มันก็อดกลั้นทนทานต่อทุกขเวทนาได้ เวลาจวนจะสิ้นชีพทำลาย
ขันธนะ ธาตุสี่ ขันธห้ามันแปรปรวนหวั่นไหวเต็มทีเลยแหละ
ก่อนที่มันจะแตกดับลง อ้าว จิตที่มีบุญคุณเป็นที่พึ่งที่ระลึกอยู่

แล้วอย่างนี้ มันก็ไม่หวั่นไหวแล้ว มันอดได้ทนได้ ทานที่ได้
พิจารณามาก่อนแล้วว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่ของเรา ไม่เที่ยง ไม่
ยั่งยืน มันไม่เที่ยงนั่นแหละ มันจึงแปรปรวนไปมา มันถึงแตกถึงดับ
ถ้ามันเที่ยงมันก็จะไม่แปรปรวน ไม่แตก ไม่ดับ เพราะร่างกาย
มันไม่ใช่ของเรานั้นแหละ มันจึงบังคับไม่ได้ ถ้าบังคับได้มันก็
เป็นของเราสิ ใครจะไปอยากแก่ อยากเจ็บ อยากตาย ไม่มีเลย
อย่างนี้ เมื่อใจตั้งมั่นด้วยบุญด้วยคุณแล้วมันก็มีปัญญาสอน
ตัวเองได้ในขณะนั้นนะ

เมื่อจิตถูกปัญญาพร้าสอนเข้าไป อย่างนั้นมันก็รู้ รู้ตัวได้
รับรู้ความจริงจากปัญญาที่สอนนั้น มันก็ปลงวางขั้น ๕ นี้ลง
ไม่เสียใจ ไม่ดีใจกับมัน ก็มันไม่ใช่ของเราสิ เราจะไปห่วงมันอยู่
ทำไม อย่างนี้นะ ก็ปลงลงได้ แต่ปลงลงอย่างไร ใจความทุกข์นั้น
มันก็มีอยู่นั่นแหละ ต้องอดกลั้นทนทานต่อความทุกข์ ใจความ
รู้เท่าทุกข์ก็หมายเอาความอดกลั้นทนทานต่อทุกขเวทนา ไม่
แสดงอาการทุรนทุรายในส่วนจิตใจนี้นะ ส่วนร่างกายนั้นมัน
ห้ามมันไม่ได้ มันก็อาจทุรนทุรายไปตามเรื่องมัน แต่ว่าจิตนี้มีสติ

มีปัญญาสอนอยู่ ห้ามอยู่ มีขันติความอดทนอยู่ในใจแหละก็ มันก็ตั้งมั่นอยู่ได้ ไม่หวั่นไหวต่อทุกขเวทนา มีสติรู้จิตตัวเองว่าตั้งมั่นต่อบุญต่อคุณอยู่อย่างนี้นะ จนหมดลมหายใจเข้าออกนี้ บุญกุศลเหล่านี้ก็เกิดเป็นยานพาหนะรองรับดวงจิตไป เกิดที่สุขที่สบายได้ บาปกรรมที่บุคคลทำนั้น ไม่ใช่ว่ามันจะระงับไปนะ มันไม่ระงับแล้ว เพราะว่าผู้นั้นมันไม่คิดละมาแต่ก่อน ยึดถือเอามันไว้ แต่มันมีกำลังน้อยกว่าบุญ มันจึงให้ผลทันทียังไม่ได้ แต่มันก็ติดสอยห้อยตามจิตไปอยู่อย่างนั้นแหละ จิตจะไปเกิดที่ไหน บาปกรรมมันก็ติดสอยห้อยตามไปอยู่อย่างนั้นแหละ คอยหาโอกาส เมื่อบุญกุศลที่ทำมานั้นมันหมดอายุลงไปเมื่อใด บาปมันก็ให้ผลเมื่อนั้น นี่มันเป็นอย่างนี้ ร่างกายสังขารชีวิตนี้ก็ถึงความวิบัติ วุ่นวายเดือดร้อนขึ้นมา ได้เสวยทุกขเวทนา นี่เรื่องของบาปมันมีแต่อำนาจผลให้เป็นทุกข์ลูกเดียวนะ มันเป็นอย่างนั้น

เพราะฉะนั้นพุทธบริษัททั้งหลายควรพากันพิจารณาให้เห็นลักษณะอาการของบุญของบาปอันนี้ให้มันแจ่มแจ้งด้วยปัญญาของตัวเอง มันถึงจะเชื่อ ก็เพิ่งพิจารณาให้มันรู้ ลักษณะ

ของบาป คือมันเป็นของร้อน นี้ ลักษณะของความทุกข์ก็คือ ความทนอยู่ไม่ได้ นั่นแหละ จิตวุ่นวายเดือดร้อน หวั่นไหวไปมา นี่นะ ลักษณะของบาปนะ เพราะฉะนั้นผู้ภาวนาลงไป ถ้าหากว่า จิตมันเดือดร้อนวุ่นวายต่างๆขึ้นมาเนี่ย ให้รู้ได้เลยว่านั่นแหละ บาป มันแทรกแซงเข้ามาในจิตใจแล้ว แล้วจะไปถอย อ้าว ลอง พังละมันเรื่อยไป ต่อสู้มันเรื่อยไป เมื่อเราเข้มแข็ง จิตใจเข้มแข็ง ไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์ของบาปนั้นๆแล้วบัดนี้ บาปนั้นมันก็ ทนอยู่ไม่ได้ เพราะจิตไม่ส่งเสริมแล้ว จิตเบื่อหน่าย เห็นโทษของ บาปแล้ว ไม่ยึดถือเอาบาปแล้ว มีแต่กำหนดละเอียดอย่างเดียว บาป ก็ตั้งอยู่ไม่ได้ ก็ต้องดับไป

นี่ เพราะฉะนั้นอย่าไปย่อท้อ ผู้ใดภาวนาลงไป เมื่อจิตใจ พุ่งชานเลือนลอยอย่างนี้แล้ว เอ้อ นี่มันบาป มันเกิดขึ้นในใจของเราแล้ว เราจะละมัน เราจะไม่ยึดถือเอามันไว้แล้ว บัดนี้นะ ทำ ความเพียรฟังความรู้สึกอันนี้ อย่าให้มันกังวลไปในเรื่องบาป เรื่องโทษ เรื่องความชั่วต่างๆนานา ไม่ไปเลย อ้าว มีแต่สติ ควบคุมความรู้สึกนี้ให้ตั้งลงในปัจจุบันนี้ กำหนดละเอียดอารมณ์

ต่างๆที่มันปั่นจิตให้เราร้อนนั้น เรากำหนดนิ่งอยู่ในปัจจุบันนี้ ไม่ยึดถือมันแล้ว อารมณ์เหล่านั้นมันก็ดับไปเองแหละ ใจที่มันไม่ดับนั้นเพราะเหตุว่าใจมันหวั่นไหวไปตามอารมณ์ต่างๆเหล่านั้น เรื่องมันเป็นอย่างนั้น

คนไม่กล้าหาญ จิตใจไม่กล้า ไม่กล้าเผชิญกับบาปอกุศลต่างๆ พอมันกระทบกระทั่งมาเท่านั้นะ อ่อนพับไปเลยอย่างนั้นะ แล้วมันจะละบาปได้ยังไงอะ นั่นแหละ เพราะบาปมันก็ไม่มีรูปร่างอะไรเช่นเดียวกับบุญเนียแหละ มันเป็นธรรมารมณ์ที่เกิดขึ้นในจิต แต่มันมีลักษณะอาการเราร้อน บาปนะ ให้ดูว่าถ้าจิตเราร้อนหละนั่นแหละ บาป ต้องพยายามระงับความร้อนของจิตให้ได้ เมื่อความร้อนระงับลงไปได้ ก็แสดงว่าบาปมันระงับลงมาจากจิตใจ นี่เราต้องสู้กันอย่างนี้แหละ เรียกว่านักปฏิบัติทั้งหลายนี่อย่าไปเข้าใจว่าเราไม่มีบาปนะ อันนี้เราว่ารักษาศีลมาแล้วอย่างนี้ บาปไม่มีในตัวของเรา อย่าไปเข้าใจอย่างนั้น อันตั้งแต่บาปที่ได้ลุ่มหลงทำมาแต่ก่อนนั่นนะ ตนยังละมันไม่ได้นะ ให้เข้าใจ มันก็ติดสอยห้อยตามมาอย่างนั้นแหละ

ดังนั้นบุคคลจะละบาปที่ตนลุ่มหลงทำมาแต่ก่อนได้ ต้องละด้วย
ทางภาวนา คือจิตให้สงบให้ระงับ ให้ตั้งมั่นลงไปในปัจจุบัน ไม่
สนใจไปในอดีตอนาคตอย่างนั้นะ ก็จึงสามารถที่จะละบาป
อกุศลต่างๆได้

สมาหิตะ ยถาภูตัง ปชานาติ เมื่อจิตตั้งมั่นแล้ว ย่อมรู้แจ้ง
ตามเป็นจริงดังนี้ พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า เราก็ถือปฏิบัติตาม
หลักนี้แหละ ถ้าจิตยังไม่ตั้งมั่น เราพยายามให้มันตั้งมั่นลงให้ได้
อย่าเพิ่งพิจารณาอะไรก่อน พงมหายใจเข้า หายใจออกเข้าไป
มีสติควบคุมความรู้สึกอันนั้นเข้าไป ให้มันกระชับเข้าไป
เรื่อยๆไปแหละบัดนี้ มันจะค่อยหยุดลงแหละ ความคิดความนึก
ต่างๆนั้นนะ มันเป็นอย่างนั้น ถ้าหากว่าเราไม่เพ่งสติเข้าไป
ใกล้ชิดกับจิตแล้ว ควบคุมจิตไม่ได้แน่นอนเลย สมัยใดถ้าหากว่า
เพ่งระลึกสตินี้เข้าไปถึงความรู้สึกอันนั้น จนรู้ได้ว่า เออ นี่ความรู้
อันใด สติก็อันนั้น หรือว่าจิตอันใด สติก็อันนั้น สติอันใดก็จิตอัน
นั้น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนรู้ชัดในใจอย่างนั้นะ แล้วแน่นอน

ในขณะนั้น ใจต้องสงบแน่ ใจต้องรวมลงเป็นหนึ่ง มันเป็นอย่าง
นั้น

เพราะฉะนั้นพุทธบริษัททั้งหลายอย่าพากันนิ่งนอนใจ
อย่าว่าเราไม่มีบาป ถ้าอยากรู้จักบาป ต้องภาวนาอย่างที่ว่านั้น
แหละ อ้าว อธิษฐานถึงคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เข้าไป
แล้วก็เอาเป็นที่พึ่ง แล้วก็นั่งสมาธิ เอาขาขวาทับขาซ้าย มือขวา
ทับมือซ้าย ตั้งกายให้ตรง ตั้งสติให้แน่วแน่ แล้วก็อธิษฐานจิตถึง
คุณพระรัตนตรัยเอาเป็นที่พึ่งดังกล่าวมานั้น แล้วก็ขออำนาจ
คุณพระรัตนตรัยนี้จึงเป็นพลังกำลังให้ข้าพเจ้าทำใจให้สงบระงับ
เป็นสมาธิลงไป แล้วขอให้ข้าพเจ้ามีปัญญาารู้แจ้งเห็นจริง ใน
ธรรมของจริงที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศไว้นั้น เมื่ออธิษฐานจิต
อย่างนี้แล้ว ก็ตั้งสติเพ่งความรู้ที่นั่นต่อไปอย่างนี้นะ เพ่งความรู้ที่
นั่นอยู่อย่างนั้น เมื่อสติมันควบคุมความรู้ได้แล้วบัดนี้ก็ หายใจ
เข้า กำหนดละบาปธรรมที่มันหมักหมมอยู่ในจิตใจนี้ หายใจ
ออกก็อธิษฐานละบาปธรรมกรรมอันชั่วเหล่านั้น หายใจเข้าก็
กำหนดละความชั่วต่างๆที่ยังตกค้างอยู่ในจิตใจ เราทำความ

เพียรอย่างนี้แหละ กำหนดใจละเรื่อยไปอยู่อย่างเนี้ย เมื่อใจของเราไม่ส่งเสริมบาป ไม่ยึดเอามันแล้ว อธิษฐานใจละมันอยู่อย่างนั้นแล้ว มันจะอยู่ได้อย่างไร บัดนี้นะ เอาไปมันก็ดับไปเท่านั้นเองแหละ

ก็พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้แล้วว่า ธรรมทั้งหลายที่เป็นบุญก็ดี เป็นบาปก็ดี ไม่ใช่บุญ ไม่ใช่บาปก็ดี มีใจถึงก่อน มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จแล้วด้วยใจ นี้นะ ให้ถือเอาอันนี้เป็นหลัก ผู้ปฏิบัติธรรมนะ ถือเอาพุทธภาชิตนี้เป็นหลัก ก็เมื่อเป็นเช่นนั้นนะ เราฝึกจิตนี้ให้เข้มแข็งแล้ว จิตนี้มีอำนาจแล้ว จิตก็เป็นใหญ่ในบุญในบาปชื่อบัดนี้ เราก็เลือกเอาตามประสงค์นะ เมื่อเราไม่ชอบบาป เราก็กำหนดละมันทิ้งไป อย่างนี้แหละ เมื่อใจเราเข้มแข็งมีกำลังแล้ว เมื่อเราชอบบุญ เราก็กำหนดบุญไว้ในใจ กำหนดยังไงกำหนดบุญนะ กำหนดใจให้ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหวต่อความชั่วร้ายต่างๆ ไม่หวั่นไหวต่อสุขต่อทุกข์ต่างๆนี้นะ นี้แหละ เพราะว่าบุญมันไม่มีตัวมีตนอย่างที่ว่ามาแล้วนะแหละ ก็เรารักษาใจดวงเดียวนี้นะ ให้ดีให้ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว แล้วก็นั่นแหละบุญนะ บุญมันรวม

กำลังลงไปสู่จิตนั้นนะ จิตมันจึงได้ตั้งมั่น จิตมันจึงมีกำลัง ไม่ยอมปล่อยให้บาปอกุศลมาครอบงำจิตใจ หายใจเข้ากำหนดละบาป หายใจออกกำหนดละบาปเรื่อยไปอย่างนี้นะ มันจะตั้งมั่นอยู่ได้อย่างไรบาปนะ มันก็ยอมระงับดับไป

แต่ถ้ามันมีบาปหลาย มันก็ต้องเพียรพยายามไปนานหน่อยแหละ เป็นอย่างนั้น อ้าว แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าบาปมันดับไปอ๊ะ...ก็รู้ได้อย่างที่พูดให้ฟังนั้นแหละ ยกตัวอย่างเช่นว่า เราผูกโกรธไว้กับคนใดคนหนึ่งอย่างนี้นะ ในใจนั้นนะ เมื่อนึกถึงคนนั้นมา ใจขุ่นขึ้นมาอย่างนี้นะ นั่นแหละเรียกว่าบาปมันเกิดขึ้นในใจ ทีนี้เมื่อเราเห็นว่า เอ๊ะ อารมณ์อย่างนี้ ความคิดอย่างนี้มันเป็นบาปนิ เราจะไปยึดถือมันไว้ทำไม เอ้า เราต้องให้อโหสิกรรมเข้าไปซะ คนที่ตนเกลียดตบชังต่างๆหมุ่ นั้นนะ เราขออโหสิกรรมให้เลย ไม่ให้เป็นกรรมเป็นเวรผูกพันกันไปแหละอย่างนี้นะ แล้วเราก็กำหนดละอารมณ์อันนั้นแหละ อารมณ์อันเกลียดชังคนอื่นสัตว์อื่นนั้นนะ เมื่ออารมณ์อันนั้นมันดับลงไป

จิตเราก็รวมลงเป็นหนึ่งในแยกเย็นสบายขึ้นมาแทนความเร่าร้อน
อันนั้นนะ นั่นแหละ บุญกุศลมันเกิดขึ้นในใจ

นี่เรารู้ได้อย่างนี้แหละ รู้ได้ในขณะที่เราละกิเลสบาปกรรม
อันนั้น มันระงับลงไป จิตใจเบิกบานขึ้นมา นี่รู้ได้ว่าบุญเกิดขึ้น
ในใจแล้ว กุศลเกิดขึ้นในใจ ในขณะที่มีเรื่องอะไรกระทบกระทั่ง
มา จิต ปัญญาสอนใจตัวเอง ให้กำหนดละอารมณ์อันนั้นได้ลง
ไป จิตใจเบิกบานผ่องใสขึ้นมา นั่นเรียกว่ากุศลมันเกิดขึ้นในใจ
ความฉลาดนั้นมันเกิดมีขึ้นในใจ มันถึงละอารมณ์หรือละความ
ชั่วร้ายต่างๆได้ ถ้าความฉลาดไม่มีในใจแล้วก็จะไม่ได้เลย นี่เป็น
อย่างนี้ ให้พากันเข้าใจ ที่นี้ความฉลาดมันจะมีได้ก็เพราะว่าทำ
ใจนี้แหละให้มันสงบจากบาปกรรมต่างๆเหล่านั้น นี่นะ เพราะว่า
บาปมันก็มีเป็นชั้นๆ อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด อัน
อย่างหยาบนั้นเรียกว่าเราละมันมาจากศีลแล้ว ให้อุบัติศีลตั้งมัน
อยู่ด้วยดี เคารพต่อศีลจริงๆอย่างนี้นะ ให้อับปส่วนหยาบอันนั้น
มันก็ระงับไปแหละ คือมันไม่ให้กล้าไปทำบาป มีปาณาติปาต

เป็นต้นต่อไป นี่เรียกว่าบาปอย่างหยาบ มันจะพาไปสู่นรก
อบายภูมิ นั้นมันดับลงไปแล้ว มันเป็นอย่างนั้น

บัดนี้บาปอย่างกลาง การที่เราภาวนาลงไป ใจความพอใจ
หรือความไม่พอใจมันเกิดขึ้นมานี้ละ ความพอใจในรูป เสียง
กลิ่น รส เครื่องสัมผัสบางสิ่งบางอย่าง มันเกิดขึ้นมาวิตก วิจารณ์
ไป ในอารมณ์ที่น่ารักน่าใคร่ น่าพอใจ ต่างๆอย่างเนี่ย แล้วบางที่
ก็อารมณ์ที่ไม่น่าพอใจเกิดขึ้นมาก็วิตกวิจารณ์ไป แต่ไม่ถึงกับว่าได้
ไปทำร้ายผู้อื่น ไม่ถึงกับว่าได้ไปแสวงหาสิ่งที่รักที่ชอบใจนั้นๆ
เพียงแต่วิตกอยู่ในใจเฉยๆอย่างนี้ละ อันนี้มันก็เป็นอกุศลวิตก
ส่วนหนึ่งเรียกว่าส่วนกลาง อย่างนี้แหละ บัดนี้ อ้าว นั่งภาวนา
อยู่แล้วมันง่วงเหงาหาวนอนขึ้นมา อันนี้มันก็เป็นบาปอกุศลส่วน
หนึ่งนะ เป็นส่วนกลาง อย่าไปว่ามันง่วงธรรมดาณะะ ดังนั้น
พระพุทธเจ้าจึงสอนให้กำจัดมันนั่นแหละ อ้าว การปล่อยจิตให้
คิดฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป ไม่มีจุดหมายปลายทางอะไรพวกนี้ มัน
ก็เป็นบาปอกุศลเหมือนกัน แต่ก็อย่างว่านั่นแหละ มันคิดแล้วแต่
มันไม่ลงมือทำหรอก ไม่ถึงกับลงมือทำ แต่ทำจิตให้ฟุ้งซ่านเลื่อน

ลอยเศรำหมองไปด้วยอารมณ์จิตปาณะที่จิตมันคิดมันปรุงมันแต่ง
ขึ้นมาณะ นั่นณะมันก็เป็นบาปขึ้นมา แต่ว่าเป็นบาปอย่างกลาง
ไม่ใช่อย่างหยาบ

ความสงสัยลังเลในจิตใจอย่างนี้ละ เอ๊ะ เราทำบุญนี้จะได้
บุญหรือไม่หนอ เราทำบาป อย่างนี้ ท่านว่าเป็นบาปจะเป็นจริง
หรือไม่หนอ ไม่ค่อยเชื่อคำสอนพระพุทธเจ้าเท่าใดนัก ยังสงสัย
อยู่เพราะมันไม่เห็นแจ้งในใจของตนเอง ใจเช่นนี้ ได้แก่ความ
สงสัยลังเลในเรื่องบาปบุญคุณโทษ มันก็เป็นบาปส่วนกลาง
อย่างกลางแหละ ดังนั้นเมื่อความสงสัยได้เกิดขึ้นมาแล้ว อย่าไป
ยึดถือเอาไว้ อย่าไปเก็บมันไว้ อารมณ์เช่นนั้นนะ ต้องหา
ทางแก้ไขจนได้ จนหายสงสัย ถ้าตนไม่สามารถจะชี้แจงให้ตน
ฟังจนหายสงสัยได้ ตนก็จำเอาเรื่องราวที่ตนสงสัยนะไปถามผู้รู้
ทั้งหลาย ท่านผู้รู้ทั้งหลายท่านจะได้ชี้แจงอธิบายให้ฟัง จนหาย
ข้อข้องใจในเรื่องนั้นๆได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ บาปอย่างกลางคือความ
สงสัยมันก็จะดับลงไปได้

นี่แหละให้ฟังพากันเข้าใจ ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ละบาป
นั้นนะ มันเป็นขั้นเป็นตอนอย่างนี้ บาปอย่างหยาบนี้แหละสำคัญ
มากที่สุดทีเดียวนะ ขอให้พากันพยายามพิจารณาให้มันเห็นโทษของ
บาปกรรมอันหยาบซ้ำลามากที่จะพาไปตกนรกอบายภูมินี้ ต้อง
ใส่ใจให้มากชาวพุทธทั้งหลาย อย่าไปลืม อย่าไปปล่อยปละ
ละเลยตนเอง ให้บาปมันสร้างบ้านสร้างเรือนอยู่ในจิตใจนั้น โดย
ตนเองไม่ได้เพิ่งพิจารณาดูจิตใจเลยว่า มันมีบาปอะไรบ้าง
หมกมุ่นอยู่ในจิตใจนี้ ก็เมื่อตนไม่ภาวนา ไม่เพิ่งดูจิต บาปกรรม
มันก็ไปหมักหมมอยู่ในหัวใจนั้นมากมายแล้ว เช่นนี้เมื่อตายไป
แล้ว มันจะไปไหนนะ ก็บาปกรรมเป็นใหญ่มันพาไปสู่ทุกข์ใน
อบายภูมิทั้ง ๔ มีนรกเป็นต้น แม้ทำบุญก็ทำลอยๆไปอย่างนั้น
แหละ บุญก็เข้าไปถึงจิตใจไม่ได้ เพราะบาปมันเป็นเจ้าเป็นใหญ่
อยู่ในหัวใจแล้ว บาปบุญเข้าไปตั้งอยู่ในใจชั่วครู่ชั่วขณะเท่านั้น
แหละ แล้วบาปมันก็ผลักดัน บุญหายไป นี่อย่างนี้ละ

ดังนั้นเราผู้นับถือพุทธศาสนานะ เราได้สละข้าวของเงินทอง
มาให้เป็นทาน บุชาพุทธศาสนาวันนี้มากมายนี้แล้วนะ

เพราะฉะนั้นอย่าให้บุญที่เราทำมันเสื่อมไป ให้พยายามภาวนา
กำจัดบาปกรรมกรรมชั่วออกจากจิตใจให้ได้ แล้วเมื่อบาปกรรม
มันระงับไปแล้ว บุญที่ทำมานั้นมันก็ไหลขึ้นมา ทำใจให้สงบ
ระงับเบิกบาน มีสติปัญญา รู้จักช่องทางออกจากทุกข์ภัยใน
วัฏสงสารได้ ดังแสดงมาสมควรแก่เวลา ขอจบลงเพียงเท่านี้

ที่มา: <https://youtu.be/Pty7jBW7Okw>